

Tygodnik Gospodarczy PIE

6 października 2022 r.

Co czwarta firma w Polsce zatrudnia pracownika z Ukrainy

26 proc.

polskich firm zatrudnia obecnie pracowników z Ukrainy

45 proc.

firm produkcyjnych ma doświadczenie w zatrudnianiu ukraińskich pracowników

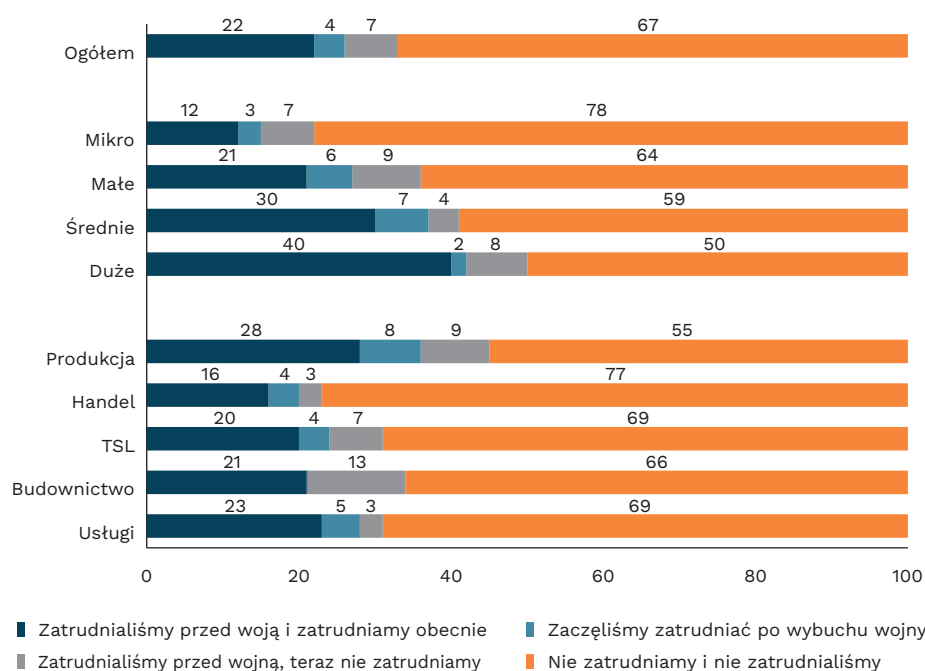
13 proc.

firm budowlanych zatrudniało Ukraińców przed wojną, a teraz tego nie robi

► Jeszcze przed wybuchem wojny Ukraińcy stanowili większość obcokrajowców zatrudnionych w polskich firmach. Według danych ZUS, **na koniec stycznia 2022 r. w Polsce ubezpieczonych było 620,7 tys. osób z ukraińskim obywatelstwem**¹. Po wybuchu wojny do Polski skierowała się większość uchodźców uciekających z Ukrainy przed skutkami działań wojennych. Niektórzy z nich nie zatrzymali się w Polsce na dłużej, ale duża część traktuje Polskę jako kraj docelowy – **o numery PESEL wystąpiło ok. 1,3 mln ukraińskich uchodźców. Z 600 tys. osób, które znajdują się w bazie PESEL i są w wieku produkcyjnym ponad 400 tys. podjęło w Polsce legalną pracę**².

► Z badań przeprowadzonych 3 października 2022 r. przez PIE i BGK w ramach Miesięcznego Indeksu Konjunktury (MIK)³ wynika, że **33 proc. firm ma doświadczenie w zatrudnianiu pracowników z Ukrainy, a 26 proc. zatrudnia ich obecnie**. Zatrudnienie przed wojną i obecnie deklaruje 22 proc. przedsiębiorstw, zaś 4 proc. zatrudniło ukraińskich pracowników dopiero po wybuchu wojny. Natomiast 7 proc. firm zatrudniało Ukraińców przed wojną, ale obecnie tego nie robi. Zdecydowanie częściej Ukraińców zatrudniają firmy duże (42 proc.) i średnie (37 proc.) niż małe (27 proc.) czy mikro (15 proc.).

Wykres 1. Zatrudnienie Ukraińców w polskich firmach według deklaracji z października 2022 r. (w proc.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań PIE i BGK

¹ <https://psz.zus.pl/kategorie/ubezpieczeni/ubezpieczenia-emerytalne-i-rentowe> [dostęp: 04.10.2022].

² <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Szefernaker-Ponad-400-tys-uchodzcow-z-Ukrainy-podjelo-prace-8405573.html> [dostęp: 04.10.2022].

³ Miesięczny Indeks Konjunktury (MIK) to wskaźnik stworzony przez PIE i BGK badający koniunkturę polskich przedsiębiorstw. Badanie jest przeprowadzane na początku każdego miesiąca na reprezentatywnej próbie 500 firm, metodą CATI.

► **Branżą, w która ma największe doświadczenie w zatrudnianiu obywateli Ukrainy, jest produkcja przemysłowa (45 proc. wskazań).** Zatrudnianie przed wojną i obecnie deklaruje 28 proc. firm. Natomiast 9 proc. przedsiębiorstw produkcyjnych odczuło odpływ ukraińskich pracowników w wyniku wojny, zaś podobny odsetek (8 proc.) zaczął zatrudniać Ukraińców dopiero po jej wybuchu. **Ukraińscy pracownicy najrzadziej pracują w handlu (23 proc.).** W tej branży 16 proc. firm zatrudniało Ukraińców przed wojną i zatrudnia obecnie, a tylko 4 proc. podjęło decyzję o zatrudnianiu po wybuchu wojny.

► **W budownictwie dość znaczny odsetek firm (13 proc.) stanowią te, które zatrudniały Ukraińców przed wojną, a obecnie tego nie czynią.** Ma to związek z odpływem mężczyzn, którzy wrócili z Polski do Ukrainy, by brać czynny udział w wojnie z Rosją. Jednocześnie w budownictwie żadna firma nie wskazała, że zaczęła zatrudniać ukraińskich pracowników po wybuchu wojny. Natomiast w co piątej firmie budowlanej zatrudnienie Ukraińców występowało zarówno przed wojną, jak i obecnie.

► **W transporcie, spedycji i logistyce (TSL) 30 proc. firm miało doświadczenie w zatrudnianiu Ukraińców.** W większości (23 proc.) ukraińscy pracownicy byli zatrudnieni przed wojną i obecnie, jedynie 4 proc. firm przyjęło ich do pracy dopiero po wybuchu wojny. **Ukraińscy pracownicy podobnie często (31 proc.) są zatrudniani w firmach usługowych.** W tym przypadku również większość Ukraińców była zatrudniona i przed wojną, i po jej wybuchu. Niewiele firm (5 proc.) zdecydowało się na ich zatrudnienie po wybuchu wojny.

► Według badań PIE i BGK przeprowadzonych niedługo po wybuchu wojny, **w kwietniu 2022 r. prawie 1/3 polskich firm deklarowała zamiar zatrudnienia ukraińskich uchodźców.** Najczęściej takie plany miały duże firmy oraz branża produkcyjna i budowlana. Porównując kwietniowe wyniki z październikowymi badaniami dotyczącymi zatrudnienia ukraińskich pracowników widać, że po wybuchu wojny skala zatrudniania jest mniejsza niż początkowe plany przedsiębiorców. Częściowo może to wynikać ze struktury demograficznej uchodźców (przeważający udział kobiet), a częściowo ze spowolnienia gospodarczego będącego wynikiem niepewnej sytuacji geopolitycznej i wzrostu cen. Prawdopodobnie część firm musiała zrewidować swoje plany rozszerzania zatrudnienia i skupić się na szukaniu oszczędności, by przetrwać na rynku.

(KD, AS)

W których powiatach uczy się najwięcej uczniów z Ukrainy?

192,5 tys.

uchodźców z Ukrainy uczy się w polskich szkołach (stan na 3 października 2022 r.)

► **Znaczącą część uchodźców z Ukrainy, którzy zgłosili się do polskich urzędów po wybuchu wojny, stanowiły osoby młode. Uchodźcom urodzonym między 2004 r. a 2019 r. wydano dotychczas ok. 544,5 tys. numerów PESEL. Z dostępnych danych wynika, że w polskich przedszkolach i szkołach uczy się ok. 192,5 tys. uczniów-uchodźców⁴, a więc mniej więcej co trzecia osoba z Ukrainy, która otrzymała numer PESEL i ma od 3 do 18 lat.**

17,8 tys.

uchodźców uczy się w przedszkolach i szkołach w m.st. Warszawa – to największa liczba w Polsce

► Różnice między liczbą dzieci, którym nadano PESEL a liczbą uczniów w szkołach mogą wynikać z kilku powodów, wśród których dwa wydają się najważniejsze. Po pierwsze, część uczniów kontynuuje naukę w ukraińskim systemie oświaty korzystając z nauczania

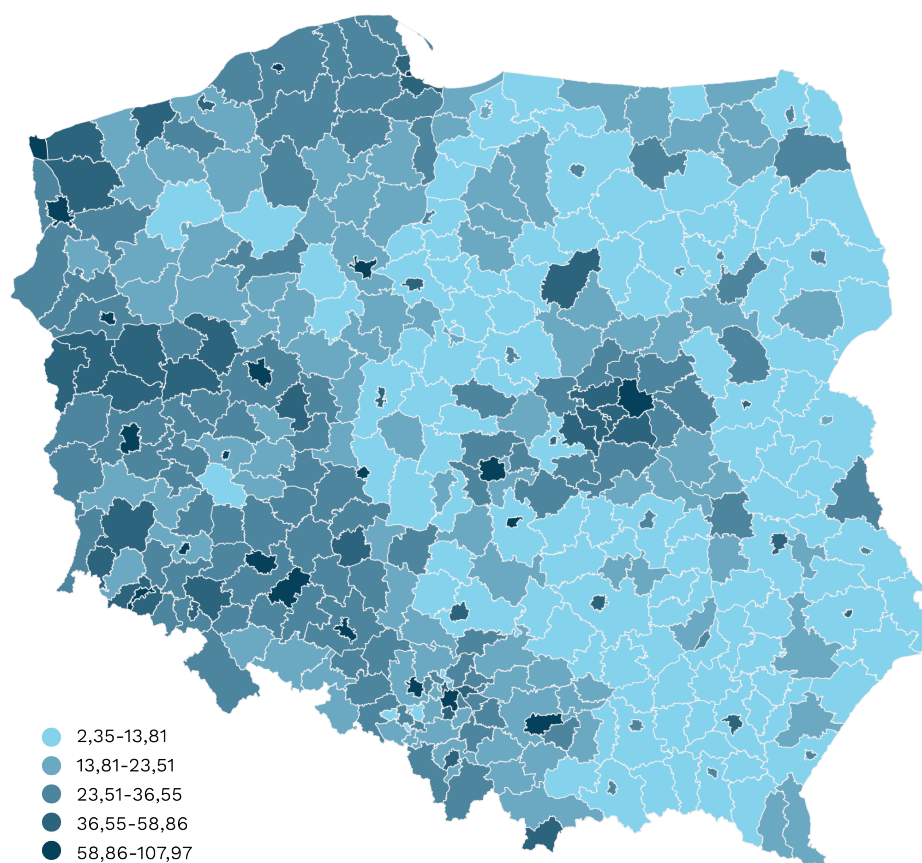
⁴ Publikowane dane obejmują uczniów zarejestrowanych w szkołach od dnia 24 lutego 2022 r. i mających aktywne przypisanie do oddziałów podstawowych i przygotowawczych w dniu aktualizacji raportu.

zdalnego. Po drugie, osoby, które uzyskały PESEL na początku wojny, mogły wrócić do Ukrainy wraz z odsuwaniem się frontu na Wschód lub wyjechać do innych krajów Unii Europejskiej.

► **Widać wyraźną koncentrację uczniów w największych miastach i otaczających je obszarach funkcjonalnych.** Ponad 17,8 tys. uczniów-uchodźców z Ukrainy zapisanych jest do placówek w Warszawie. To największa liczba w kraju, odpowiadająca ponad 9 proc. wszystkich uczniów-uchodźców z całej Polski. Na kolejnych miejscach znajdują się również stolice województw: Wrocław (7,9 tys.), Kraków (7,2 tys.), Poznań (6,3 tys.). W dziesięciu miastach-powiatach z największą liczbą ukraińskich uczniów zarejestrowanych jest ok 1/3 uczniów z Ukrainy zapisanych do polskich szkół po agresji Rosji.

► Dla lepszego zobrazowania sytuacji warto również posłużyć się wskaźnikiem relatywnym, np. liczbą ukraińskich uczniów na 1000 mieszkańców danego powiatu w wieku od 3 do 18 lat. Na pierwszych trzech miejscach znalazły się: Sopot (ok. 108 uczniów z Ukrainy na 1000 mieszkańców w wieku 3-18 lat), Legnica (98) oraz Wrocław (90).

Mapka 1. Liczba uczniów uchodźców z Ukrainy uczących się w szkołach na 1000 mieszkańców powiatu w wieku od 3 do 18 lat

Uwaga: stan na 03.10.2022 r.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie: <https://dane.gov.pl/pl/dataset/2711,uczniowie-uchodzcy-z-ukrainy> [dostęp: 05.10.2022].

► **Na 20 powiatów z największą wartością tego wskaźnika, 19 to miasta na prawach powiatu.** Zatem również w tym relatywnym wymiarze widać istotną koncentrację przestrzenną w dużych ośrodkach miejskich. Poza miastami i ich obszarami funkcjonalnymi uwagę zwraca większy udział uczniów z Ukrainy w młodej części populacji w powiatach zachodniej Polski i w centralnym makroregionie warszawsko-tódzkim.

► Jeżeli założymy, że liczby dotyczące uczniów z Ukrainy stanowią lepsze odwzorowanie zachowań osiedleńczych uchodźców i są wskaźnikiem ich intencji co do dłuższego pobytu w Polsce, to widać wyraźnie, że zarówno potencjalne korzyści ze zwiększonej liczby mieszkańców (rynek pracy, konsumpcja), jak i wynikające z tego wyższe nakłady na usługi publiczne, będą się w dłuższej perspektywie mocno koncentrowały w największych miastach. **Obszary Polski Wschodniej, które zgodnie z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego najszybciej tracą ludność, w niewielkim stopniu mogą liczyć na wypełnienie tej luki migrantami z Ukrainy.**

(PŚ)

Energooszczędny sprzęt AGD i oświetlenie mogą obniżyć rachunki domowe o ponad 40 proc.

o 43 proc.

mogłaby zredukować zużycie energii elektrycznej gospodarstw domowych wymiana sprzętu RTV i AGD oraz oświetlenia na urządzenia najwyższej klasy energetycznej

3,4 TWh

rocznie oszczędności energii, czyli około 16 proc. konsumpcji polskich gospodarstw domowych, mogłaby przynieść wymiana żarówek tradycyjnych na żarówki LED

ponad 80 proc.

polskich gospodarstw domowych korzysta ze sprzętów RTV i AGD o niskiej klasie energetycznej (D i niższej)

► **Efektywność energetyczna gospodarstw domowych może pomóc zastąpić nawet 37 mld m³ rosyjskiego gazu⁵.** Efektywność energetyczna od lat jest wskazywana jako jedna z ważniejszych metod podnoszenia bezpieczeństwa energetycznego i walki z ubóstwem energetycznym⁶. W czasie europejskiego kryzysu energetycznego, spowodowanego rosyjską inwazją na Ukrainę, Komisja Europejska podkreślała, że efektywność energetyczna gospodarstw domowych będzie mieć kluczowe znaczenie w uniezależnianiu się od rosyjskich paliw kopalnych.

► **Ponad 80 proc. polskich gospodarstw domowych korzysta ze sprzętów RTV i AGD, które powinny zostać wymienione na bardziej efektywne energetycznie.** Zgodnie z prawem UE, sprzęty elektryczne są klasyfikowane według efektywności energetycznej od klasy A (najwyższa) do G (najniższa)⁷. W Polsce większość sprzętów wykorzystywanych w gospodarstwach domowych jest klasy energetycznej D i niższej. Do klasy C i wyższej należy tylko 22 proc. używanych chłodziarko-zamrażarek, 19 proc. pralek bębnowych i 26 proc. zmywarek⁸.

► **Modernizacja najbardziej powszechnego w gospodarstwach domowych sprzętu RTV i AGD pozwoliłaby obniżyć ich zapotrzebowanie na energię elektryczną o blisko 20 proc. (5,8 TWh)⁹.** Łącznie gospodarstwa domowe w 2019 r. zużywały na oświetlenie i działanie urządzeń elektrycznych 23 TWh (29 TWh ogółem). Blisko połowa (11 TWh) zużywanej energii przypada na oświetlenie. Wysoki udział ma także użycie czajników elektrycznych

⁵ COM(2022) 230 final (REPowerEU), Załącznik 1.

⁶ <https://www.iea.org/reports/multiple-benefits-of-energy-efficiency/energy-security> [dostęp: 04.10.2022].

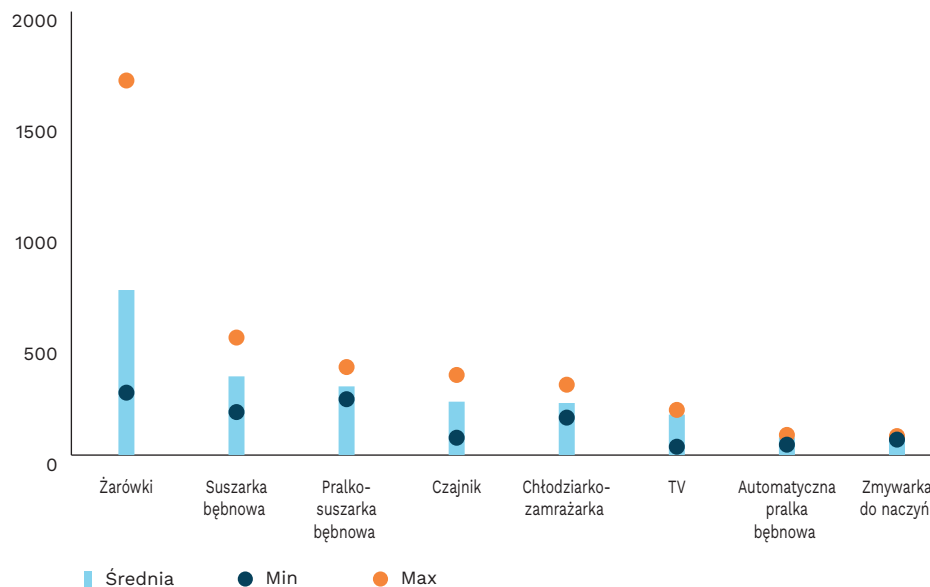
⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2017/1369, Art. 3.

⁸ Analiza PIE na podstawie badania GUS pt. *Zużycie energii w gospodarstwach domowych w 2018 roku*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/srodowisko-energia/energia/zuzycie-energii-w-gospodarstwach-domowych-w-2018-roku,2,4.html> [dostęp: 03.10.2022].

⁹ Obliczenia własne PIE.

(ok. 3,5 TWh), chłodziarko-zamrażarek (niecałe 3 TWh) i odbiorników telewizyjnych (ok. 2,5 TWh).

Wykres 2. Roczne zużycie energii w gospodarstwie domowym wykorzystującym sprzęt elektryczny (w kWh)

Uwaga: w przypadku sprzętu nie działającego ciągle przyjęto: 20 minut działania czajnika elektrycznego dziennie, 4 godziny działania żarówki dziennie, 100 cykli działania rocznie dla zmywarek, suszarek i pralek, 1000 godzin pracy rocznie dla odbiornika TV. W obliczeniach dotyczących redukcji pominięto kuchenki indukcyjne i elektryczne. Oznaczenia „min” i „max” to średnia dla najbardziej i najmniej efektywnych energetycznie kategorii urządzeń. W przypadku żarówek: min – zużycie energii elektrycznej przez żarówki typu LED, max – zużycie energii elektrycznej przez tradycyjne żarówki.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych GUS (2019) i analizy efektywności energetycznej dostępnych rozwiązań rynkowych.

► **Wymiana żarówek tradycyjnych na energooszczędne pozwoliłaby obniżyć zużycie energii elektrycznej w polskich gospodarstwach domowych o dodatkowe 12 proc. (3,4 TWh)¹⁰.**

Choć od rozporządzenia Komisji Europejskiej dotyczącego żarówek energooszczędnych dla lamp domowych¹¹ minęło już ponad 13 lat, energochłonne żarówki tradycyjne cały czas są wykorzystywane w większości (52 proc.) polskich gospodarstwach domowych¹². Zużycie prądu w obecnie stosowanych żarówkach LED jest 6-krotnie niższe niż w żarówkach tradycyjnych.

► **Łącznie modernizacja powszechnego sprzętu RTV i AGD oraz wymiana oświetlenia z żarówek tradycyjnych na LED obniżyłaby zużycie energii przez gospodarstwa domowe o 9,2 TWh (31 proc.).**

W przypadku zamiany na żarówki LED także innych rodzajów oświetlenia, jak świetlówki kompaktowe i żarówki halogenowe, łączna redukcja wzrosłaby do 12,7 TWh (43 proc.).

(AJ, KL)

¹⁰ Obliczenia własne PIE.

¹¹ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 244/2009 z dnia 18 marca 2009 r., Art. 9.

¹² Analiza PIE na podstawie badania GUS pt. *Zużycie energii w gospodarstwach domowych w 2018 roku*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/srodowisko-energia/energia/zuzycie-energii-w-gospodarstwach-domowych-w-2018-roku,2,4.html> [dostęp: 03.10.2022].

Niższe podatki, wyższe wydatki i niepokój na rynkach, czyli *trussonomics* w praktyce

5 proc.

względem USD stracił GBP w ciągu kilku dni po ogłoszeniu *The Growth Plan 2022*, osiągając poziom najniższy od 1971 r.

45 mld GBP

rocznie mógłby stracić brytyjski budżet w przypadku wprowadzenia reformy podatkowej przewidzianej w planie gospodarczym *The Growth Plan 2022*

65 mld GBP

w ciągu 13 dni przetrząsnął Bank Anglii na skup obligacji, aby uspokoić sytuację na rynkach

► W ciągu kilku dni od ogłoszenia przez brytyjski rząd nowego programu gospodarczego *The Growth Plan 2022* GBP stracił niemal 5 proc. względem USD, a międzynarodowe instytucje finansowe, na czele z MFW i Moody's, skrytykowały plan nawołując do zmian jego założeń.

► 23 września brytyjski rząd ogłosił program gospodarczy *The Growth Plan 2022*. Głównym celem planu jest poprawa dynamiki wzrostu gospodarczego do poziomu średnio 2,5 proc. rocznie¹³. Wśród najważniejszych narzędzi umożliwiających realizację tego celu są reformy obniżające i upraszczające podatki. W przedstawionej wersji *The Growth Plan* zawarto zapowiedź obniżki podstawowej stawki podatku dochodowego o 1 pkt. proc., likwidacji 45-proc. stawki dla najlepiej zarabiających, a także odejścia od planu przyszłorocznej podwyżki podatku dla firm. Szacuje się, że planowane cięcia podatków mogłyby uszczuplić przychody budżetowe o ok. 45 mld GBP rocznie (ponad 1,5 proc. PKB)¹⁴.

► Plany fiskalne brytyjskiego rządu wywołały silną negatywną reakcję międzynarodowych instytucji finansowych oraz rynków. W oświadczeniu wydanym przez MFW podkreślono m.in., że obniżka stawek podatku dochodowego dla najlepiej zarabiających w warunkach kryzysu może doprowadzić do wzrostu nierówności dochodowych¹⁵. Sygnały pogorszenia wiarygodności kredytowej Wielkiej Brytanii wysłała agencja ratingowa Moody's¹⁶. Wyraźny spadek dotknął GBP, który stracił w ciągu kilku dni po ogłoszeniu *The Growth Plan* niemal 5 proc. względem USD, osiągając najniższy od 51 lat poziom¹⁷. Reakcja analityków oraz rynków finansowych na *The Growth Plan 2022* zwiększyła również presję na Bank Anglii. Aby uspokoić nastroje i zapobiec skokowemu wzrostowi rentowności brytyjskiego długu publicznego, Bank zdecydował się uruchomić wart 65 mld GBP program nadzwyczajnego skupu obligacji¹⁸.

► Nowy program ekonomiczny ma stanowić odpowiedź na strukturalne słabości gospodarki brytyjskiej. Należy tu wymienić przede wszystkim mało dynamiczny wzrost gospodarczy oraz zbyt wolny wzrost produktywności. W ciągu dwóch dekad poprzedzających pandemię wzrost PKB był na poziomie średnio 1,8 proc., a więc o 1 pkt. proc. niższym niż w poprzednim 20-leciu¹⁹. W tym samym czasie wydajność w przeliczeniu na godzinę pracy rosła w tempie poniżej 1 proc. rocznie, co plasowało Wielką Brytanię na przedostatnim miejscu wśród krajów G7.

¹³ HM Treasury (2022), *The Growth Plan 2022*, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1105989/CCS207_CCS0822746402-001_SECURE_HMT_Autumn_Statement_2022_BOOK_Web_Accessible.pdf [dostęp: 30.09.2022].

¹⁴ Institute for Fiscal Studies (2022), *Mini-Budget response*, <https://ifs.org.uk/articles/mini-budget-response> [dostęp: 30.09.2022].

¹⁵ BBC (2022), *IMF openly criticises UK government tax plans*, <https://www.bbc.com/news/business-63051702> [dostęp: 30.09.2022].

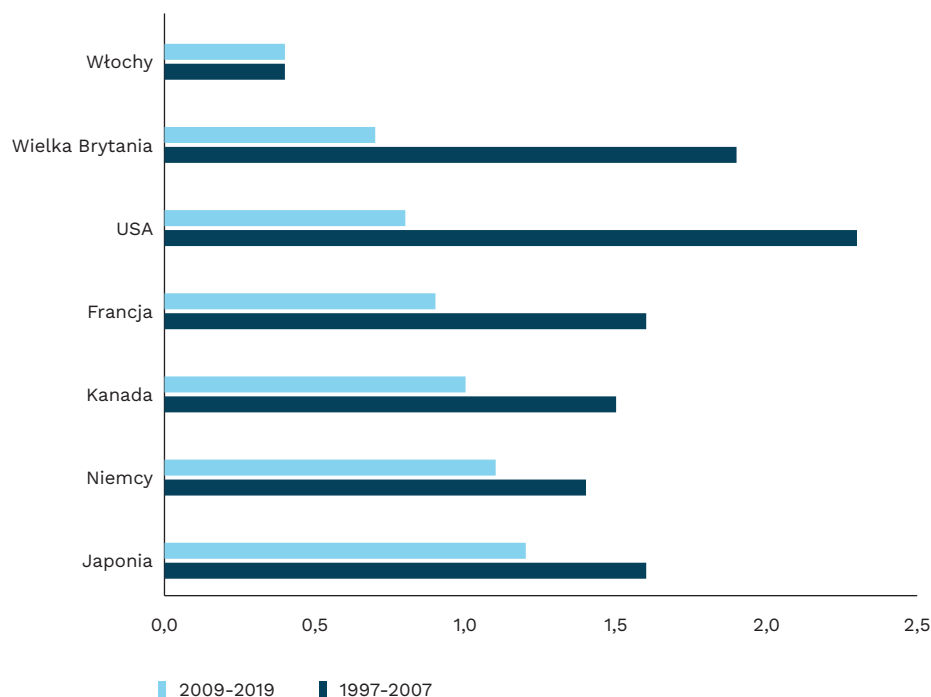
¹⁶ Reuters (2022), *Moody's warns UK unfunded tax cuts are 'credit negative'*, <https://www.reuters.com/world/uk/moodys-warns-uk-unfunded-tax-cuts-are-credit-negative-2022-09-28/> [dostęp: 30.09.2022].

¹⁷ "The Guardian" (2022), *Pound hits all-time low against dollar after mini-budget rocks markets*, <https://www.theguardian.com/business/2022/sep/25/city-braces-for-more-volatility-mini-budget-rocks-pound-parity-dollar-bond-tax> [dostęp: 30.09.2022].

¹⁸ "The Financial Times" (2022), *Bank of England launches £65bn move to calm markets*, <https://www.ft.com/content/756e81d1-b2a6-4580-9054-206386353c4e> [dostęp: 03.10.2022].

¹⁹ Office for National Statistics.

Wykres 3. Porównanie wzrostu produktywności w krajach G7 (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych OECD.

► **Podstawą oferty ekonomicznej, z którą Liz Truss ubiegała się o przewodnictwo w Partii Konserwatywnej oraz premierostwo, jest założenie o pozytywnym wpływie obniżania podatków na wzrost gospodarczy²⁰.** Jednak tym, co odróżnia *trussonomics* od klasycznie liberalnego podejścia do gospodarki jest luźniejsze podejście do kwestii wydatków publicznych. Potwierdzają to m.in. plany łagodzenia skutków wzrostu cen energii dla firm i gospodarstw domowych. Jak wynika z wyliczeń PIE, Wielka Brytania przeznaczyła lub planuje przeznaczyć na różne wsparcie z tym związane łącznie aż 6,5 proc. PKB²¹. Szacuje się, że cięcia podatków przy jednoczesnym wzroście wydatków doprowadzą do wzrostu zadłużenia publicznego, które może sięgnąć w okresie 2026-2027 nawet 3,9 proc. PKB, a za ponad połowę przyrostu długu będą odpowiadać zapowiedziane właśnie obniżki podatków²².

► **Negatywny odbiór *The Growth Plan* doprowadził do szybkiej korekty w jego podatkowej części.** Już 3 października rząd wycofał się z planu zniesienia stawki podatkowej dla najlepiej zarabiających, co poprawiło notowania funta oraz nastroje na rynkach²³. Coraz częściej pojawiają się głosy podkreślające, że pierwotna reakcja na zapowiedzi rządu była zbyt gwałtowna. Oprócz planowanych obniżek podatków, *The Growth Plan* zawiera bowiem również propozycje działań poprawiających warunki do inwestowania i jeśli rzeczywiście doprowadzi do zwiększenia aktywności gospodarczej, to prognozy dotyczące obniżenia

²⁰ BBC (2022), *Tax cuts are right plan for economy, says Liz Truss*: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-63072194> [dostęp: 03.10.2022].

²¹ PIE (2022), *Europa przeznaczona miliardy na zmniejszenie skutków wzrostu cen energii*, https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2022/09/Tygodnik-PIE_39-2022.pdf [dostęp: 30.09.2022].

²² Institute for Fiscal Studies (2022), *Mini-Budget response*, <https://ifs.org.uk/articles/mini-budget-response> [dostęp: 30.09.2022].

²³ "The Telegraph" (2022), *Kwasi Kwarteng scraps 45p tax rate cut in major U-turn*, https://www.telegraph.co.uk/politics/2022/10/02/tory-revolt-forces-liz-truss-delay-45p-tax-rate-vote/?WT.mc_id=e_DM42608&WT.tsrc=email&etype=Edi_Cit_New_v2&utm_source=email&utm_medium=Edi_Cit_New_v220221003&utm_campaign=DM42608 [dostęp: 03.10.2022].

wpływów podatkowych i pogorszenia sytuacji makroekonomicznej Wielkiej Brytanii nie muszą się sprawdzić²⁴.

(PL)

Polska wschodzącym innowatorem

60,5 proc.

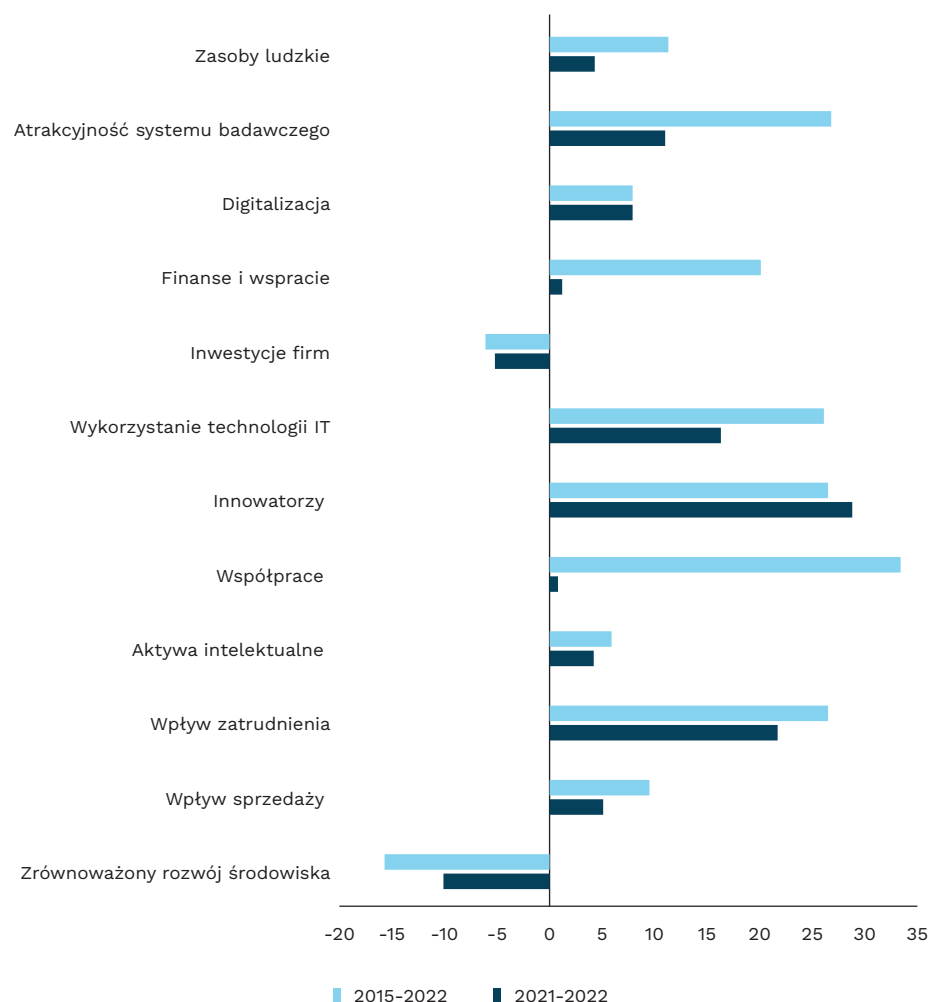
średniej Unii Europejskiej uzyskała Polska we wskaźniku innowacyjności EIS

o 10 proc.

wzrosła innowacyjność Unii Europejskiej w porównaniu z 2015 r.

► **Polska z wynikiem 60,5 proc. średniej UE znalazła się grupie wschodzących innowatorów**, jak wynika z tegorocznego rankingu European Innovation Scoreboard (EIS) przygotowanego przez Komisję Europejską. EIS jest corocznym zestawieniem wyników krajów członkowskich UE oraz wybranych krajów trzecich dotyczących prowadzonych badań oraz innowacyjności gospodarki.

Wykres 4. Procentowa zmiana wskaźnika innowacyjności EIS dla Polski

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych KE.

²⁴ "The Telegraph" (2022), *The markets are wrong about 'Trussonomics' just like they were about Brexit*, <https://www.telegraph.co.uk/business/2022/10/02/markets-wrong-trussonomics-just-like-brexit/> [dostęp: 03.10.2022].

► **W całej Unii Europejskiej od 2015 r. wskaźnik innowacyjności wzrósł o 10 proc.**

W porównaniu z 2021 r. poziom wskaźnika innowacyjności poprawił się w 19 krajach członkowskich, a w 8 uległ pogorszeniu. Mimo dobrych wyników w UE w 2022 r., w porównaniu do globalnych konkurentów, Unia wciąż pozostaje daleko w tyle za Kanadą, Koreą Płd. czy USA. Najlepsze wyniki (mierząc wysokość wskaźnika względem średniej w UE) osiągnęły w tym roku: Szwecja, Finlandia i Dania, a najgorsze Rumunia, Bułgaria i Litwa.

► **Polska lokalizuje się w grupie wschodzących innowatorów**, czyli krajów mających poniżej 70 proc. średniej europejskiej we wspomnianym wskaźniku. W stosunku do 2015 r. tegoroczny wynik to poprawa o 11,3 proc., a w stosunku do 2021 r. – o 4,3 proc. Największe wzrosty zanotowano w trzech obszarach: innowacji procesów biznesowych (wzrost o 60,9 proc. od 2015 r.), państwowego wsparcia na badania i rozwój w firmach (wzrost o 59,1 proc. od 2015 r.) oraz firm umożliwiających pracownikom szkolenia informatyczne (wzrost o 50 proc. w stosunku do 2015 r.). Największe spadki od 2015 r. zanotowano natomiast w: technologiach związanych ze środowiskiem (o 69,4 proc.), wydatkach na innowacje inne niż B+R (o 45,9 proc.) oraz wydatkach na innowacje na jednego pracownika (o 8,9 proc.).

► Większe pozytywne zmiany innowacyjności Polski i pozostałych państw członkowskich mogą nastąpić dopiero w nadchodzących latach. Przyjęty w lipcu 2022 r. nowy europejski plan na rzecz innowacji ma za zadanie zmniejszyć dystans w innowacyjności UE do globalnych liderów. Celem planu są inwestycje w najbardziej zaawansowane technologie, co ma pozwolić Europie zacząć odgrywać wiodącą rolę na arenie międzynarodowej.

(KŁ)

Amerykański rynek nieruchomości w recesji

po raz pierwszy od 10 lat

spadły ceny nieruchomości w USA

o 7-9 proc.

są niższe ceny transakcyjne według pośrednika Redfin

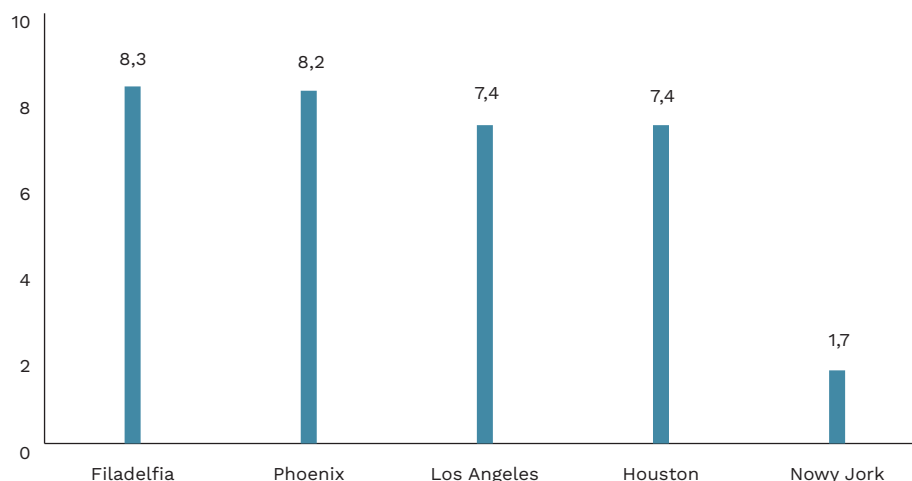
► **Ceny nieruchomości w USA zaczęły spadać w lipcu.** Indeks Case-Shiller zmalał o 0,44 proc. – mierzy on ceny domów w 20 największych amerykańskich metropoliach. To pierwszy spadek cen od 2012 r., pomijając jednorazowe wahnięcia w marcu 2020 r. bezpośrednio po wybuchu pandemii. Niższe ceny to skutek osłabienia popytu i zaciskania polityki pieniężnej. Historycznie spadek cen nieruchomości następował w okresach spowolnienia gospodarczego lub recesji.

► **W kolejnych miesiącach ceny będą nadal spadać.** Pośrednik na rynku nieruchomości Redfin wskazuje, że przeciętne ceny spadły w sierpniu o kolejne 1,4 proc. Łącznie ceny mieszkań kupowanych w największych amerykańskich metropoliach są o 7-9 proc. niższe od szczytu w maju. Wyjątkiem jest Nowy Jork, w którym ceny zmalały zaledwie o 1,7 proc. Baza Redfin uwzględnia zarówno spadek ceny 1 m², jak i niższy metraż sprzedawanych mieszkań, dlatego spadki są większe niż w indeksie Case-Shiller.

► **W Polsce spadki cen nieruchomości będą mniejsze.** Biuro Informacji Kredytowej wskazuje, że liczba udzielanych kredytów hipotecznych zmalała we wrześniu o prawie 70 proc. względem ubiegłego roku. Schłodzenie krajowego rynku wywoła spadek cen mieszkań – jego skala będzie jednak mniejsza niż w USA. OECD wskazuje, że przez ostatnie lata nieruchomości w USA drożały dużo szybciej niż w Polsce. Od 2015 r. ceny nieruchomości w USA podrożały o 36 proc. szybciej niż wzrastały dochody Amerykanów. W Polsce ten wzrost był

4-krotnie słabszy i wyniósł zaledwie 9 proc. Oznacza to, że obecnie ceny mieszkań w USA mają znacznie większy potencjał do spadków niż w naszym kraju.

Wykres 5. Spadek cen nieruchomości w USA w sierpniu względem najwyższej ceny w tym roku (w proc.)

Uwaga: wykres obrazuje spadek medianowej ceny sprzedaży nieruchomości w największych miastach USA. Miara dotyczy ceny całego domu niezależnie od metrażu. W warunkach spowolnienia gospodarczego oznacza to zarówno: 1. zakup domów o mniejszej powierzchni; 2. spadek cen za 1 m².

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych transakcyjnych Redfin.

(MK)

Gospodarcze problemy Brazylii w dobie wyborów prezydenckich

2,5 proc.

wynosi wzrost PKB Brazylii w 2022 r.

33,1 mln

wynosi liczba osób głodujących w Brazylii w 2022 r.

4,5 pkt. proc.

wynosi różnica pomiędzy prognozowanym wzrostem PKB Brazylii i Indii w 2022 r.

► **Gospodarka Brazylii odbiła się gospodarczo po pandemii – od 2021 r. poprawiła się większość wskaźników makroekonomicznych.** Wzrost gospodarczy w 2021 r. wyniósł 4,9 proc. po spadku PKB o 3,9 proc. w 2020 r. Natomiast w 2022 r. wzrost prognozowany jest na 2,5 proc.²⁵. Bezrobocie spadło poniżej poziomu przedpandemicznego do 9,3 proc. w czerwcu 2022 r. (w grudniu 2019 r. wynosiło 11,1 proc.). Najwyższy poziom bezrobocia – 14,9 proc. – był ostatnio we wrześniu 2020 r. i marcu 2021 r. Wysoka pozostała jedynie inflacja, która przez prawie rok (od 09.2021 r. do 07.2022 r.) utrzymywała się powyżej 10 proc. Jednak w sierpniu 2022 r. spadła już do poziomu 8,73 proc. i prognozowany jest dalszy jej spadek²⁶.

► **Motorem ożywienia gospodarczego jest sektor usług.** W porównaniu do lipca ubiegłego roku sektor ten wzrósł o 6,3 pkt. proc.²⁷. Brazylijscy eksporterzy rolno-spożywczy korzystają na kryzysie żywnościowym na świecie. Wysokie ceny oraz wzmożony popyt globalny na produkty spożywcze pomogły zwiększyć produkcję i eksport, mimo ogólnoświatowego wzrostu kosztów produkcji zbóż oraz spadku zbiorów spowodowanych suszą w Brazylii.

²⁵ https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-outlook/volume-2022/issue-1_ae8c39ec-en;jsessionid=zPgJhRw7F4qYFKETkVH69KkPUMCueH0r2WAhVib1.ip-10-240-5-39 [dostęp: 04.10.2022].

²⁶ <https://www.bcb.gov.br/en/statistics/graphic/statisticsgraphs/precos> [dostęp: 03.10.2022].

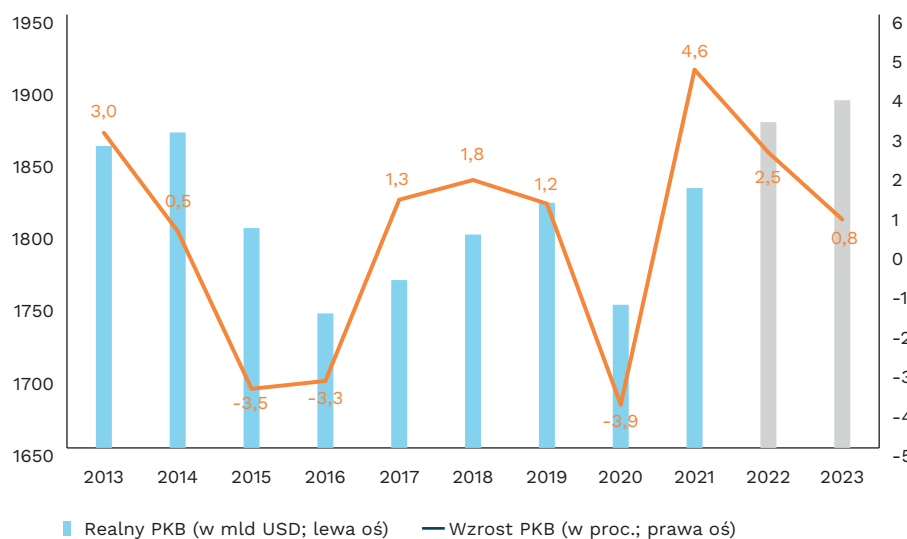
²⁷ <https://agenciadenoticias.ibge.gov.br/en/agencia-news/2184-news-agency/news/34901-setor-de-servicos-avanca-1-1-julho-terceira-alta-consecutiva-2> [dostęp: 03.10.2022].

Na 2023 r. przewidywany jest rozwój tego sektora, m.in. dzięki zwiększeniu areatu o 2,5 proc. i uzyskaniu dzięki temu o 11 proc. większych zbiorów²⁸.

► **Wysokie ceny żywności uderzają jednak w społeczeństwo Brazylii – ok. 15,5 proc. społeczeństwa boryka się z głodem. Liczba osób głodujących wzrosła z 19,1 mln w 2020 r. do 33,1 mln w 2022 r., czyli o 73 proc.**²⁹. Głód jest odnotowywany przede wszystkim w północnej części kraju i najbardziej dotyka afrobrazijskich dzieci i kobiet. Dotyczy on także gospodarstw domowych otrzymujących świadczenie *Auxílio Brasil* (dawna Bolsa Familia) – 47,5 proc. z nich doświadcza głodu. Natomiast sam brak bezpieczeństwa żywnościowego, czyli brak pełnego i stałego dostępu do żywności, odczuwa ponad połowa społeczeństwa (58,7 proc.), tj. ok. 125,2 mln Brazylijczyków. W przeszłości problem ten był częściowo wyeliminowany dzięki polityce socjalnej prowadzonej w latach 2004-2013. Brak bezpieczeństwa żywnościowego wynosił w 2013 r. 22,9 proc., a głód dotyczył 4,2 proc. społeczeństwa.

► **Nierówności społeczne będą nadal ciężać gospodarkę Brazylii, która od kryzysu finansowego wytraciła wysokie tempo wzrostu.** W latach 2015-2016 doszło do 3-proc. recesji – tych strat gospodarka Brazylii do dziś nie nadrobiła. Ponadto, dynamika wzrostu pozostaje poniżej państw OECD – PKB całej grupy wzrosło o 5,5 proc. w 2021 r. i prognozowane jest na 3 proc. w obecnym. Brazylia nie tylko nie rozwija się szybko, ale nie nadgania różnic rozwojowych. Dla porównania, mimo światowego spowolnienia, gospodarka Indii w 2022 r. ma wzrosnąć o ok. 7 proc.

Wykres 6. Realny PKB i wzrost gospodarczy Brazylii w latach 2013-2023

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych Banku Światowego i OECD.

(KS)

Autorzy: Katarzyna Dębowska, Adam Juszcak, Paweł Leszczyński, Kamil Lipiński, Krystian Łukasik, Marcin Klucznik, Katarzyna Sierocińska, Anna Szymańska, Paweł Śliwowski.

²⁸ <https://farmdocdaily.illinois.edu/2022/08/new-record-grain-production-on-horizon-for-brazil.html> [dostęp: 04.10.2022].

²⁹ <https://olheparaafome.com.br/wp-content/uploads/2022/09/OLHESumExecutivoINGLES-Diagramacao-v2-R01-02-09-20224212.pdf> [dostęp: 04.10.2022].

Polski Instytut Ekonomiczny

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny *think tank* ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Wydarzenia i dane przedstawione w niniejszej publikacji pochodzą i bazują na źródłach zewnętrznych, stąd nie gwarantujemy ich poprawności. Mogą one być ponadto niekompletne albo skrócone. Wszystkie opinie i prognozy zawarte w niniejszej publikacji są wyrazem oceny ekspertów PIE w dniu ich publikacji i mogą ulec zmianie bez zapowiedzi. Niniejszy dokument jest jedynie materiałem informacyjnym do użytku odbiorcy.

